

De leeuw

Copyright © Harm-Jan Bloem

De leeuw is de op één na grootste katachtige van de wereld en leeft in Afrika en India. Hij wordt ook wel de **koning der dieren** genoemd. Dit komt omdat het zo'n indrukwekkend dier is om te zien. Ook hebben de volwassen mannetjes een prachtige 'kroon' van manen rondom hun kop en nek. Helaas zijn er steeds minder leeuwen op de wereld.

De leeuw heeft twee namen: De Nederlandse naam 'leeuw' en de officiële naam. Dit is een Latijnse naam. In het zuiden en oosten van Afrika is dit: **Panthera leo melanochaita**. In het noorden, westen en centrale deel van Afrika en de leeuw in India is dit: **Panthera leo leo**. De Latijnse namen zijn bedacht door wetenschappers. Alle dieren hebben een unieke naam geven zodat er geen vergissingen kunnen worden gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten en als ze dan deze Latijnse naam gebruiken, weten ze zeker dat ze het allemaal over hetzelfde dier hebben.

In Afrika behoort de leeuw tot een groep dieren die ook wel de '**big five**' wordt genoemd: de vijf meest opvallende dieren van Afrika. De big five zijn: de olifant, de neushoorn, de leeuw, de luipaard en de kafferbuffel. Wist je dat er twintig jaar geleden ruim **200.000** leeuwen leefden en dat er nu nog maar tussen de **32.000** en **34.000** zijn? Dat betekent dat er van elke **18** leeuwen die er vroeger waren nu nog maar **1** leeuw over is.

Inhoudsopgave

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de leeuw te houden? -----	3
Waar kun je de leeuw in Nederland zien?	3
Wat voor soort dier is een leeuw? -----	4
Welke soorten leeuwen zijn er?	4
Welke namen heeft de leeuw?	4
Het wapen van Nederland	5
Een goddelijk dier	5
Hoe ziet de leeuw eruit? -----	6
Basisinformatie over de leeuw	7
De kop van de leeuw	7
Het lichaam van de leeuw	8
Waarom heeft een leeuw manen?	9
Hoe leven leeuwen? -----	10
Wat doet een leeuw?	10
Hoe praat een leeuw?	11
Hoe jaagt een leeuw?	11
De luie leeuw	14
Jonge leeuwtjes	14
Het harde leven van een mannetjesleeuw en broederliefde	15
Waar leeft de leeuw? -----	16
In welke gebieden leeft de leeuw?	16
Hoe ziet het leefgebied van de leeuw er uit?	17
Waarom gaat het niet goed met de leeuw? -----	18
Verlies van leefgebied door mens-roofdier-conflicten	18
Trofeejacht en stroperij	19
Een ernstige ziekte bij de leeuw: runder-TBC	20
Jacht voor medicijnen voor Aziatische landen	20
Waarom is het erg als de leeuw uitsterft?	21
Wat kun jij nog meer doen om de leeuw te helpen? -----	22
Andere hulp voor de leeuw	23
Wat doet Stichting SPOTS?	23
Hoe werkt Stichting SPOTS?	24
Leuke weetjes op een rij -----	24
Alle links	25

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de leeuw te houden?

Omdat de leeuw zo'n mooi dier is, is het heel erg dat hij met uitsterven wordt bedreigd. Door een spreekbeurt te houden over de leeuw kun jij de leeuw helpen te blijven bestaan. In jouw spreekbeurt kun je jouw klasgenoten vertellen hoe bijzonder de leeuw is. Lees in het hoofdstuk "Wat kun jij doen om de leeuw te helpen?" op blz. 22 wat jij kunt doen voor de leeuw.

Wist je dat . . . ?

. . . er 20 jaar geleden ruim 200.000 leeuwen leefden en dat er nu nog maar tussen de 32.000 en 34.000 over zijn? Dit betekent dat er van elke 18 leeuwen die er vroeger waren nu nog maar 1 leeuw is.

Waar kun je de leeuw in Nederland zien?

In Nederland kun je de leeuw in de volgende dierentuinen zien:

Zuid-Afrikaanse leeuw:

- Artis in Amsterdam;
- Beekse Bergen in Hilvarenbeek;
- Burgers' Zoo in Arnhem;
- Dierenpark Amersfoort;
- Noorderdierenpark in Emmen;
- Ouwehands Dierenpark in Rhenen (witte leeuwen).

West-Afrikaanse leeuw:

- Diergaarde Blijdorp in Rotterdam.

De leeuw uit het zuiden van Afrika

Geen manen onder aan de buik
en veel manen bovenop de kop
oren zijn moeilijk of niet zichtbaar

De leeuw uit India

Veel manen onderaan de buik
erg weinig manen bovenop de kop
oren zijn altijd zichtbaar

Wat voor een soort dier is een leeuw?

De leeuw behoort tot de **katachtigen**. De katachtigen zijn verdeeld in **grote katten** en **kleine katten**. Het verschil wordt niet bepaald door hoe groot de kat is, maar door elf kleine botjes in de keel die samen het tongbeen vormen. Als de botjes aan elkaar zitten dan kan de kat spinnen en niet brullen. Deze katten noemen we de 'kleine katten' (bijvoorbeeld de huiskat, de lynx en de poema). Als de botjes niet aan elkaar vast zitten, dan kan de kat brullen maar niet spinnen. Deze katten noemen we de 'grote katten' (bijvoorbeeld de luipaard en de tijger). Een leeuw is een 'grote kat'.

Wist je dat . . . ?

. . . de leeuw behoort tot een groep dieren die ook wel de 'big five' wordt genoemd: de vijf meest opvallende dieren van Afrika. De big five zijn: de olifant, de neushoorn, de leeuw, de luipaard en de buffel. Zoek maar eens op internet hoe deze dieren eruit zien door "**Big five**" in te typen en dan bij de "**Afbeeldingen**" te kijken.

Welke soorten leeuwen zijn er?

Een diersoort komt vaak voor in meerdere landen en streken. Die gebieden **verschillen** vaak heel veel van elkaar in **landschap** of **temperatuur**. Ze leven dus in **andere omstandigheden**. Vaak zien die katten er in verschillende gebieden iets **anders** uit. Het zijn dan verschillende **ondersoorten**. Bij de leeuw worden er twee ondersoorten erkend:

- de Zuid-Afrikaanse leeuw (oostelijk en zuidelijk Afrika);
- de West-Afrikaanse leeuw (westelijk, noordelijk en centraal Afrika, en India).

Omdat er vaak veel discussie is om de diverse ondersoorten, gaan we niet verder in op de ondersoorten van de leeuw in de spreekbeurt. Als je meer over ondersoorten wilt weten, kun je altijd kijken op onze website:

<https://stichtingspots.nl/onze-katten/alle-katachtigen/leeuw/>

Welke namen heeft de leeuw?

'Leeuw' is een Nederlands woord, maar een leeuw heeft ook een wetenschappelijke naam: voor de Zuid-Afrikaanse leeuw is dit **Panthera leo melanochaita** en voor de West-Afrikaanse leeuw is dit **Panthera leo leo**. Deze namen zijn bedacht door wetenschappers die alle dieren een Latijnse naam geven. Hierdoor worden er geen vergissingen gemaakt. Zo kunnen mensen in verschillende talen over een dier praten en zeker weten dat ze het allemaal over hetzelfde dier hebben.

Het wapen van Nederland

De leeuw komt ook voor in het wapen van Nederland, omdat de leeuw wordt gezien als een sterk en krachtig dier. Daarom staat de leeuw ook op T-shirts en spandoeken als het Nederlandse voetbalelftal moet spelen. De leeuw die in het wapen van Nederland is afgebeeld, is een Kaapse leeuw. De **Kaapse leeuw** is een leeuwenondersoort die nu niet meer bestaat. De Kaapse leeuw is uitgestorven in het jaar 1865. Je kunt nog wel een opgezette Kaapse leeuw bekijken in het museum Naturalis in Leiden

Het wapen van Nederland

De 'Hollandse voetballeeuw'
(Bron: www.voetbal.nl)

Een goddelijk dier

De leeuw heeft ook een belangrijke rol in sommige godsdiensten. Bijvoorbeeld bij de Chinezen, die met Nieuwjaar een optocht houden met mensen die zich als leeuw hebben verkleed. Hiermee willen ze boze geesten weggan.

In Egypte en Griekenland speelde de leeuw vroeger een belangrijke rol in het geloof. Mensen geloofden daar in de **Sfinx**: een god met een leeuwenlichaam en een mensenhoofd.

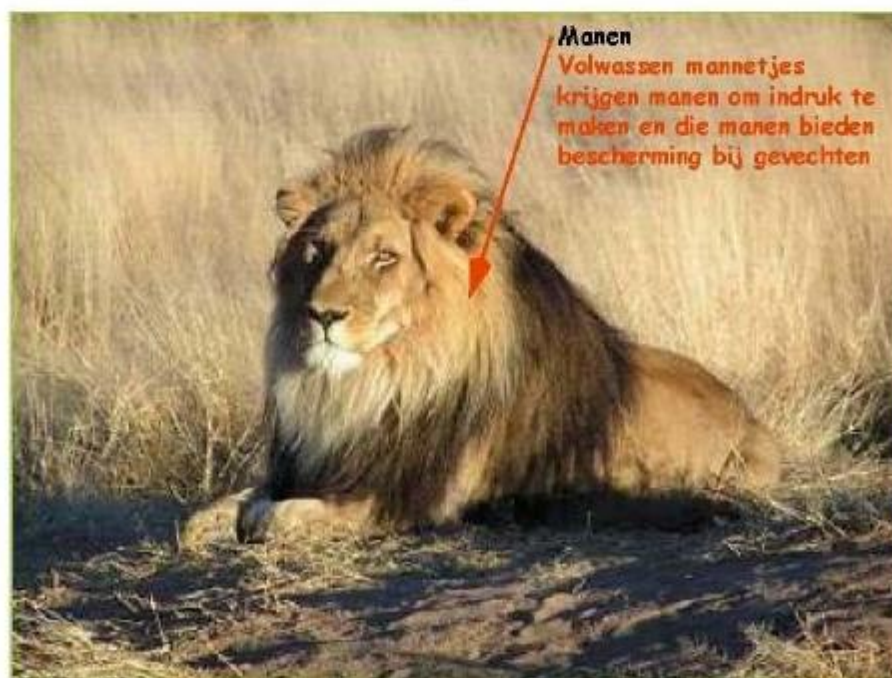
Een Sfinx
(Bron: www.supercoloring.com)

Wil je samen met je klasgenoten een sprookje maken over de leeuw, volg dan deze link voor wat voorbeelden: <http://www.stichtingspots.nl/>.

Hoe ziet de leeuw er uit?

Basisinformatie over de leeuw

Naam:	Leeuw
Latijnse naam:	<i>Panthera leo</i>
Bijzonderheden:	De grootste katachtige van het Afrikaanse continent

Indeling in het Dierenrijk

Klasse:	Mammalia - Zoogdieren
Orde:	Carnivora - Roofdieren
Familie:	Felidae - Katachtigen
Geslacht:	<i>Panthera</i> - Grote katten
Soort:	<i>leo</i>

Fysieke kenmerken

Lengte kop-lichaam:	Mannetje 183-209 cm, vrouwtje 142-185 cm
Staart:	60-105 cm
Schouderhoogte:	100-128 cm, het vrouwtje is kleiner
Gewicht:	Mannetje 145-225 kg, vrouwtje 83-167 kg
Levensverwachting:	In gevangenschap ca. 14-20 jaar, in het wild ongeveer 10 jaar

De kop van de leeuw

De leeuw heeft een brede kop, een korte snuit, kleine ronde oren en een ruwe tong. Leeuwen hebben ronde pupillen en kunnen goed zien, zowel overdag als 's nachts. Leeuwen zien wel kleuren maar niet zo goed als wij. 's Nachts zien ze bijna alleen in zwart-wit. Omdat de ogen van een leeuw in de voorkant van de kop zijn geplaatst, kunnen ze afstanden goed inschatten. Dat is nodig bij het jagen. Een leeuw kan beter horen dan een mens, wat ook goed van pas komt bij de jacht.

In de bek van de leeuw zitten **30** tanden en kiezen. Sommige tanden worden door de leeuw gebruikt om vlees uit elkaar te scheuren, terwijl andere tanden geschikt zijn om kleinere stukken vlees af te kauwen.

De schedel van een leeuw waar je ook de tanden en kiezen goed kunt zien.

Het lichaam van de leeuw

De leeuw heeft een **kortharige grijze tot gelige vacht** en een **donkere kwast** aan de punt van de staart. Aan de bewegingen van de staart van de leeuw kun je zien wat hij wil en denkt. Als de staart snel heen en weer zwiept, dan is een leeuw geïrriteerd of boos. Maar als de staart zachtjes heen en weer wiegt, dan is de leeuw tevreden. De staart helpt de leeuw om evenwicht te bewaren bij het lopen en rennen. Bij leeuwen in India is de kwast aan de staartpunt groter dan bij de leeuwen in Afrika.

Een leeuw is door zijn vacht goed **gecamoufleerd** waardoor hij niet snel zichtbaar is voor zijn prooi.

Dat maakt het jagen gemakkelijker. De leeuw heeft vooral bij de poten **vlekken**, ook wel **rozetten** genoemd, die bij jongere dieren goed te zien zijn. Als de leeuw ouder is, verdwijnen de meeste vlekken.

*Een al wat oudere
leeuw van ongeveer 7 jaar*

De leeuw lijkt wat betreft **botten en spieren** op de tijger. De botten van de leeuw en de tijger zijn stevig en de spieren krachtig.

De vacht en manier van leven is wel heel anders dan bij de tijger. De grootste tijger is de Siberische tijger en dit is de enige katachtige die groter is dan de leeuw.

*Een Siberische tijger
in de sneeuw*

Voor mooie plaatjes van leeuwen kun je kijken op de volgende website:

<http://www.nationalgeographic.nl/zoeken/leeuw>.

Waarom heeft een leeuw manen?

De manen zijn misschien wel het meest opvallend aan de leeuw. Alleen mannetjesleeuwen hebben manen. De manen zijn pas uitgegroeid als een leeuw ongeveer zes jaar is. De manen zijn bedoeld om indruk te maken op andere leeuwen. Als twee mannetjesleeuwen met elkaar vechten, dan **beschermen** de manen tegen de klauwen en tanden van de andere leeuw. Door de dikke manen komen de klauwen en tanden van de andere leeuw minder snel bij de huid van de leeuw. Ook de vrouwtjes vinden de manen van de mannetjes heel mooi. Zij vinden de mannetjes met de donkerste manen het leukst.

Het volwassen mannetje van de **Zuid-Afrikaanse leeuw (rechts)** heeft een grote bos manen rondom de kop. Het mannetje van de **West-Afrikaanse leeuw uit India (links)** heeft veel minder volle manen als hij volwassen is. De oren steken er echt bovenuit. Ook lopen de manen bij de West-Afrikaanse leeuw door op de buik.

Tip!

Neem voorwerpen mee naar je spreekbeurt die iets te maken hebben met de leeuw. Bijvoorbeeld een pruik met lange blonde haren (manen), een kroon (koning der dieren), een stukje schuurpapier (ruwe tong), een camouflageshirt (gecamouflerde vacht) of een verrekijker (goede ogen).

Hoe leven leeuwen?

De leeuw is een **sociale diersoort**. Wat betekent dit precies? De leeuw is de enige katachtige die in grote groepen leeft. Zo'n groep wordt een **leeuwentroep** genoemd.

De leeuwen in een troep hebben hechte **familiebanden en zij blijven heel lang bij elkaar**. In **Afrika** bestaat een troep meestal uit een aantal volwassen **leeuwinnen (2 tot 18)**, enkele **volwassen mannetjes (1 tot 9)** en de jonge leeuwen van de troep. **Eén van de mannetjesleeuwen** is de baas. Hij is de **dominante leeuw** van de troep.

Soms zijn er twee leiders, dit zijn dan meestal broers maar niet altijd. Bij de **leeuwen in India** is het mannetje niet echt de baas. Hij bemoeit zich niet zoveel met de troep en meestal trekt hij op met een ander mannetje.

Een troep heeft meestal een eigen **territorium**: dit is het gebied waar de troep leeft, jaagt en de jongen grootbrengt. Als een leeuw van een andere troep in hun territorium komt, jagen ze die weg. Hoe meer leeuwen er namelijk in hun territorium zijn, hoe minder prooien er over blijven voor de eigen troep. Er zijn ook leeuwentroepen die met de doortrekkende graseters (prooidieren) meetrekken.

Leeuwen die bij een grote troep horen, lopen ook wel eens alleen of in kleinere groepen rond. Als ze elkaar dan tegenkomen, wrijven ze hun koppen tegen elkaar en likken ze elkaar om te laten zien dat ze elkaar herkennen en aardig vinden. Vooral in Kenia leven troepen leeuwen die geen territorium hebben. Die troepen reizen met hun prooidieren mee door verschillende gebieden. Op die manier weten ze altijd zeker dat er genoeg prooien in de buurt zijn.

Wat doet een leeuw?

Leeuwen leven in **groepen** en **jagen samen** om te kunnen eten. De meeste leeuwen houden niet van water en leven op het land. Leeuwen liggen het liefst in de schaduw te rusten onder een struik of boom. Dit doen ze om energie te besparen.

Toch zijn er uitzonderingen: een bepaalde groep Afrikaanse leeuwen in Botswana leeft in een moeras met veel water en in Kenia is er een groep leeuwen die in bomen klimt. Weliswaar de laagste takken, maar toch! Er zijn ook leeuwen die aan de rand van de woestijn leven.

Een bijzondere troep leeuwen in Kenia klimt in bomen

Hoe praat een leeuw?

De leeuw kan hard **brullen**, vooral de mannetjesleeuwen. Leeuwen brullen meestal 's nachts om contact te houden met groepsgenoten of als ze een prooi hebben gevangen. Een leeuwenbrul kun je wel **kilometers ver** horen.

WWW

Wil je van heel dichtbij horen en zien hoe een leeuw brult, volg dan deze link:
<http://www.youtube.com/watch?v=aUfDxRelPHg&feature=related>.

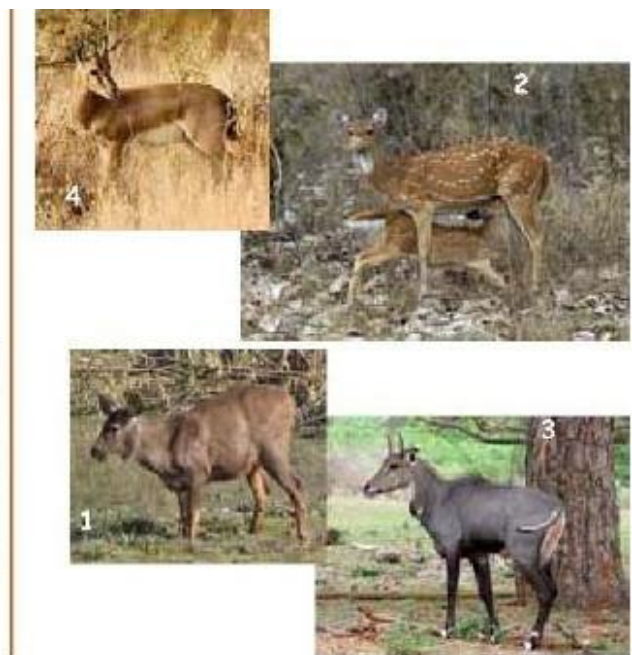
Hoe jaagt een leeuw?

De leeuw is een roofdier en eet vlees. Leeuwen jagen samen met andere leeuwen. Samen zijn ze sterker en kunnen ze een dier heel slim omsingelen. De dieren waar de leeuw op jaagt, noem je de **prooien** van de leeuw. **Afrikaanse** leeuwen jagen onder andere op **antilopen**, **wrattenzwijnen**, **gazellen** (1) en **zebra's** (2). Als leeuwen met een grote groep jagen, dan jagen ze ook op **giraffes**, **olifanten**, **Gnoes** (3) en **buffels** (4). De **Indiase** leeuw jaagt vooral op **sambars** (1) (een hertensoort), **axisherten** (2), **nijlgaus** (3), **chinkara's** (4) (een gazellensoort) en **buffels**.

Bron: internet

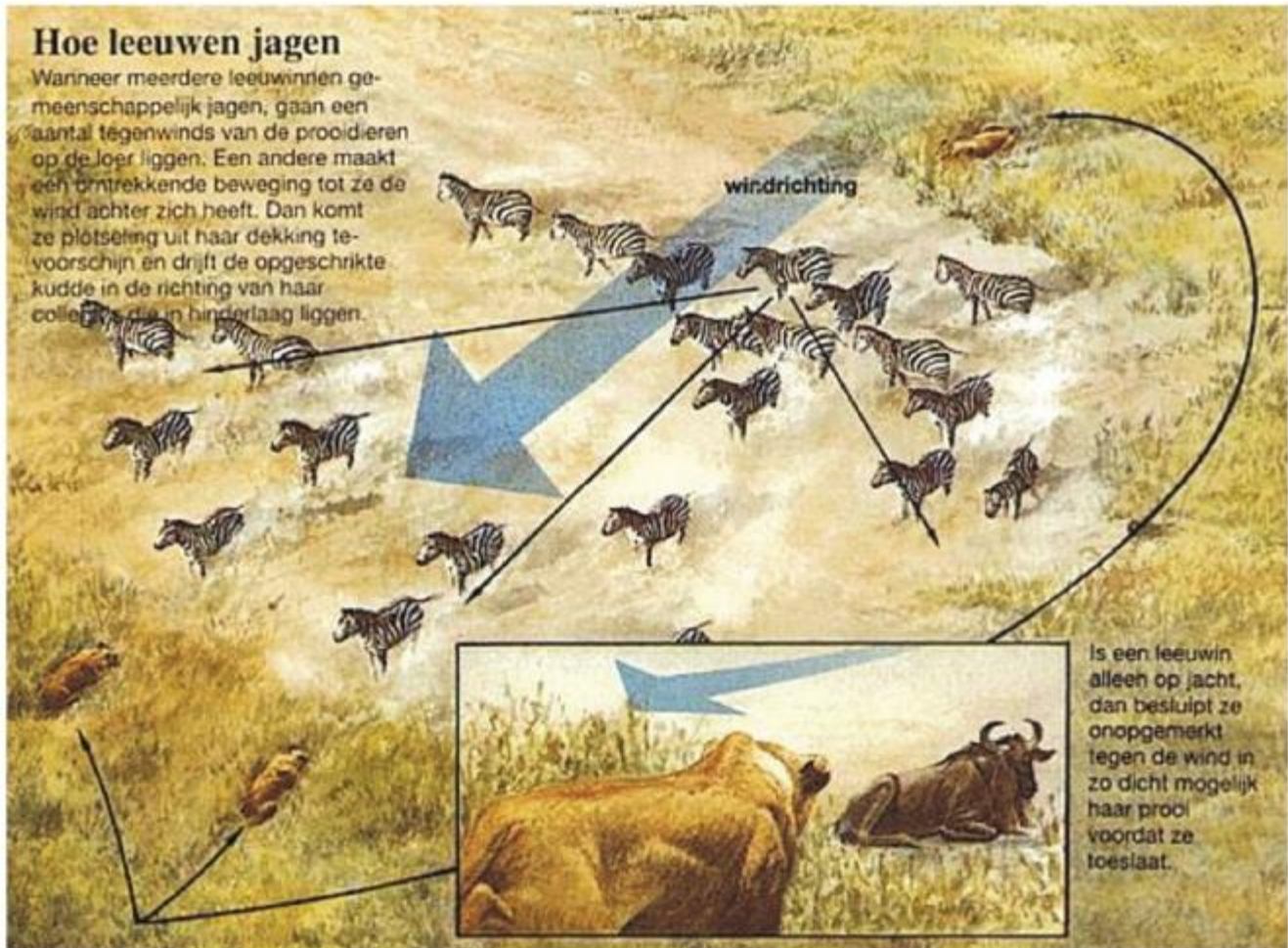
Links 4 prooien van de leeuw in Afrika

Rechts 4 prooien van de leeuw in India

De leeuwen besluipen hun prooi eerst heel stil. Dit doen leeuwen op een heel speciale manier. Elke leeuw neemt een eigen plaats in het veld in en samen **omcirkelen zij zo de prooidieren**. Je hebt vast wel eens een hoefijzer van een paard gezien. Precies in deze vorm sluipen de leeuwen in het veld rondom een prooi. Zo werken ze allemaal samen om een dier te vangen. Ze sluipen dan steeds dichterbij. Ze moeten dan wel zorgen dat ze niet **gezien** of **geroken** worden. Als ze zo dichtbij mogelijk zijn geslopen, rennen ze hard op de prooi af om die te vangen.

Bron afbeelding: <http://home.tiscali.nl/toons006>

Het lukt niet altijd want de leeuw is helemaal niet zo'n goede jager. Daarom **stelen** ze ook veel prooien van hyena's, hun aartsvijand. Ongeveer **3 van de 10 jachtpogingen** is maar succesvol. Maar als de leeuwen de prooi te pakken krijgen, doden ze deze door de luchtpijp van de prooi dicht te bijten. Als de prooi dood is, kan de hele groep leeuwen komen eten.

Tip!

Ondanks dat de leeuw groot en zwaar is, kan hij toch wel **60 kilometer per uur** rennen. Dit doet hij alleen tijdens de jacht. Vraag maar eens aan je ouders om met de auto 60 kilometer per uur te gaan rijden, dan heb je een idee hoe snel dat ongeveer is.

Krijgt de baas het meeste eten?

Bij de **leeuwen in Afrika** mag het **mannetje altijd als eerste eten** en krijgt het meeste. Hij is de baas van de troep. In Afrika jagen vooral de **leeuwinnen** en helpt het mannetje alleen als het om een heel grote of sterke prooi gaat. Maar als de prooi dan eenmaal gevangen is, krijgt het mannetje als eerste het eten. Ook al hebben de leeuwinnen gejaagd.

Kijk deze welp maar eens knauwen! Zie je hoe hij met zijn klauwen het vlees vasthoudt? Handig hè

Bij de **leeuwen in India** jaagt het mannetje zelden met de leeuwinnen. Ook eist het mannetje meestal niet als eerste een groot deel van de prooi op als hij wél met de leeuwinnen jaagt. Het mannetje van de leeuw in India speelt niet echt de baas en **jaagt meestal met andere mannetjes of alleen**. Hij bezoekt de troep alleen zo af en toe en om te paren. Hij is meer de sterke man op de achtergrond.

Alle jonge leeuwen leren van hun moeder op welke prooi ze moeten jagen en hoe ze dat moeten doen. Een mannetjesleeuw heeft per dag ongeveer **7 kilo** vlees nodig, een leeuwin ongeveer **5 kilo**.

Leeuwen doden ook andere dieren dan hun normale prooien, zoals soms het vee van boeren. Daar zijn de boeren niet blij mee. Dit is één van de redenen waardoor het aantal leeuwen snel afneemt: de boeren doden en vangen de leeuwen om hun vee te beschermen.

Wil je een leeuw zien jagen, volg dan deze link:

<http://www.youtube.com/watch?v=INcW26-iyqU&feature=related>.

Wil je een leeuw en andere katachtigen zien jagen, ga dan naar deze link:

<http://www.youtube.com/watch?v=sLVWsaIysQ&feature=related>.

De luie leeuw?

De leeuw is een minder goede jager dan de meeste mensen denken. Hij heeft een **groot en log lichaam** en is in vergelijking met sommige andere katachtigen niet erg snel. De cheeta kan bijvoorbeeld wel 115 kilometer per uur rennen en een leeuw 'maar' 60 kilometer per uur. Bovendien zijn leeuwen best lui: ze liggen soms wel **20 uur per dag** te rusten. Dat betekent dat hij maar **4 uur per dag** actief is! Dit doet de leeuw om zo energie te besparen voor als hij echt moet jagen. Ook als er minder prooien zijn moet de leeuw zuinig met zijn energie omgaan. Daarom heeft de leeuw ook geleerd prooien van andere dieren op te sporen en af te pakken. Zo kan de leeuw aan eten komen met minder moeite.

Uitgebreid luieren en niets doen, dat kunnen leeuwen uren lang volhouden

Jonge leeuwtjes

Vrouwtjesleeuwen geven ook vaak melk aan welpen die niet van henzelf zijn

Jonge leeuwtjes worden **welpen** genoemd. Het hele jaar door kunnen er jonge leeuwtjes worden geboren. Het vrouwtje zoekt een mannetje op en ze blijven een paar dagen samen om te **paren**. De vader van de welpen is bijna altijd het dominante mannetje van de troep. Er worden **3 tot 6 welpen** tegelijk geboren.

De welpen wegen maar **1 of 2 kilo** en zijn **blind** bij de geboorte omdat hun ogen nog dicht zitten. Na **3 tot 11 dagen** gaan hun ogen open en kunnen ze zien. De welpen drinken ongeveer **8 maanden** melk bij hun moeder.

Na **18 maanden** kunnen de leeuwen zelf jagen en voor zichzelf zorgen. Pas **na 5 jaar** zijn ze helemaal uitgegroeid. De welpen worden alleen door de moeder grootgebracht, de vaders zijn dus niet bij de opvoeding betrokken. Een groot deel van de leeuwenwelpen **haalt de eerste verjaardag niet**. Dat komt omdat ze dan worden opgegeten door roofdieren zoals hyena's of omdat ze niet sterk genoeg zijn. Soms worden ze door een nieuw dominant mannetje gedood (zie het hoofdstukje hierna).

Het harde leven van een mannetjesleeuw en broederliefde

De leeuwinnen in een troep zijn meestal familie en blijven heel hun leven bij elkaar. Soms kan een leeuw van een andere troep zich aansluiten. Mannetjes verlaten de troep als ze **3 of 4 jaar** zijn. Ze worden dan door de mannetjes weggejaagd. Ze moeten vervolgens op zoek naar een eigen troep om daar **leider** van te kunnen worden. Dat is niet gemakkelijk omdat de mannetjesleeuw er helemaal alleen voor staat. Daarom zoekt hij soms het gezelschap op van broers of andere jonge mannetjes. Vooral **leeuwenbroers zijn erg trouw** aan elkaar.

Om zelf leider van een groep te worden, moet een mannetjesleeuw het dominante mannetje van een troep **verslaan in een gevecht**. De twee mannetjesleeuwen kunnen hierbij allebei zwaar gewond raken of zelfs doodgaan. Als het nieuwe mannetje het gevecht wint, wordt hij leider van de troep. Het is dan belangrijk dat de nieuwe leider zoveel mogelijk welpen verwekt bij de leeuwinnen. Hiermee zorgt het mannetje ervoor dat **zijn eigenschappen (genen)** worden doorgegeven. Een nieuw dominant mannetje wil daarom ook geen welpjes van andere mannetjes in zijn troep hebben. Hij wil alleen zijn eigen kinderen. Daarom doodt een nieuw dominant mannetje vaak de welpen van het vorige dominante mannetje. Omdat de leeuwinnen geen welpen meer hebben, worden zij weer krols. Hierdoor kunnen de leeuwinnen weer paren en weet het nieuwe dominante mannetje zeker dat de welpen van hem zijn.

Een mannetjesleeuw heeft het moeilijk

Als een mannetjesleeuw is verslagen door een jonger mannetje, moet hij **alleen verder** leven. Hij moet dan in zijn eentje jagen wat soms heel moeilijk is.

Zeker als hij gewond uit een gevecht is gekomen, wordt het lastig om aan eten te komen. Bovendien is het mannetje gewend dat leeuwinnen voor hem jagen en nu moet hij het opeens zelf doen.

Vandaar dat het regelmatig voorkomt dat deze oudere mannetjes gaan jagen op vee van boeren. Deze prooi is vaak makkelijker te vangen.

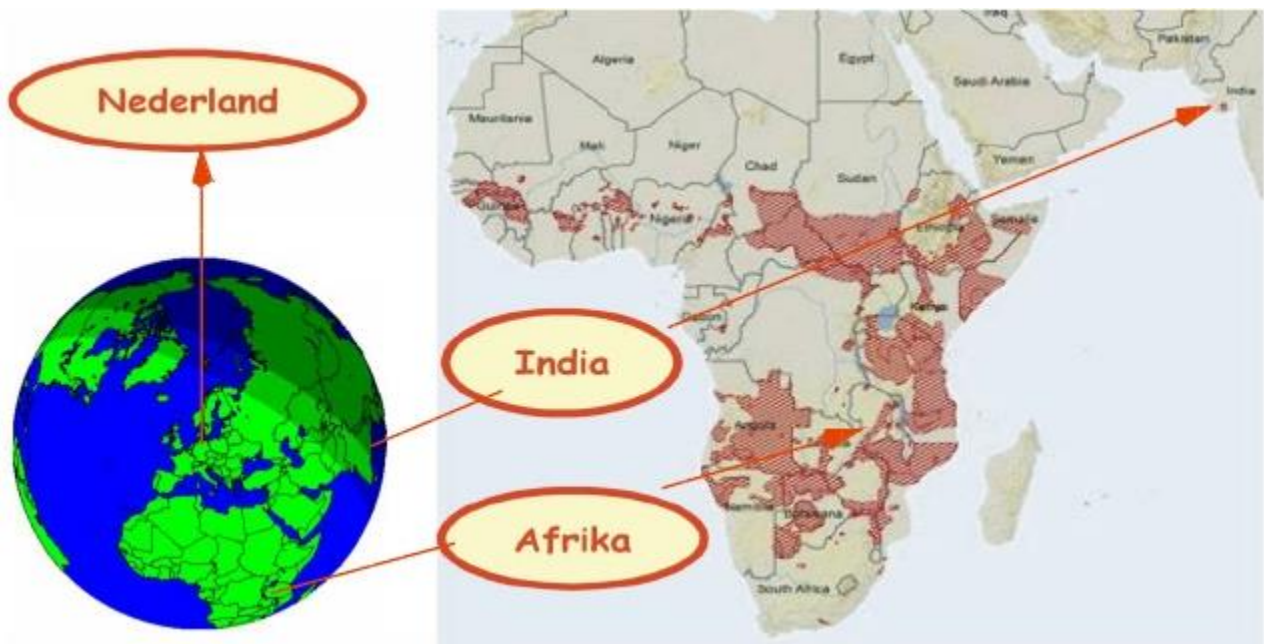

Het leven van mannetjesleeuwen is dus best moeilijk. Alles in zijn leven draait om het leider worden van een troep en dat maakt zijn leven vaak gevaarlijk. Vandaar dat mannetjesleeuwen vaak minder oud worden dan de leeuwinnen. Dat is de prijs die zij betalen om de baas te mogen zijn en vader te zijn van de jongen.

Waar leeft de leeuw?

Leeuwen leven verspreid over **27 landen in Afrika** en in het **Gir-woud in India**. Dat lijken misschien veel landen, maar in de meeste landen leven maar weinig leeuwen. In **slechts 7 landen** zijn er meer dan **1.000 leeuwen**: **Botswana, Ethiopië, Kenia, Zuid-Afrika, Tanzania, Zambia** en **Zimbabwe**. In totaal leven er in **Afrika nog ongeveer 32.000** (eind 2011) leeuwen en in **India ongeveer 523** (mei 2015). Op het onderstaande plaatje kun je zien waar de leeuw in Afrika en in India leeft (de rode gebieden).

In welke gebieden leeft de leeuw?

De leeuwen die er nog in Afrika zijn, leven op grasvlakten, in halfwoestijnen en in gebieden met struiken en lage bomen en enkele moerasgebieden. Leeuwen willen graag een plek onder een struik of boom om in de schaduw te kunnen luieren. Daarnaast willen ze ver kunnen kijken om andere roofdieren en prooien goed te kunnen zien. **Vroeger** leefde de leeuw ook in Zuidoost-Europa (onder andere in Griekenland en Turkije) en het Midden-Oosten. Dit was de Berberleeuw, maar daar zijn ze al sinds heel lang uitgestorven. In Noordwest-Afrika en de Afrikaanse Kaap zijn de leeuwen sinds 1900 uitgestorven. De leeuw is al **verdwenen in 80% van zijn oorspronkelijke leefgebied** als je het vergelijkt met ongeveer 80 jaar geleden! Maar ook in de gebieden waar de leeuw nu nog leeft, zijn er steeds minder.

Leeuwen worden door mensen eigenlijk **alleen geaccepteerd** als ze leven in beschermde gebieden zoals **Nationale Parken**. Als leeuwen buiten deze gebieden komen waar mensen leven met hun vee, worden ze vaak gedood door mensen. De mensen zijn bang dat de leeuwen hun vee opeten. Dit is heel gevaarlijk voor het voortbestaan van de leeuw. De gebieden zoals Nationale Parken zijn te klein voor grote groepen leeuwen. **Het is dus heel belangrijk dat mensen leeuwen gaan accepteren op hun land.**

Wil je in een filmpje aan je klasgenoten laten zien hoe snel het aantal leeuwen afneemt?

Bekijk dan deze link: <http://animals.nationalgeographic.com/animals/big-cats/lion-decline-map/>.

Hoe ziet het leefgebied van de leeuw er uit?

De leeuw in Afrika

Als je op de kaart kijkt op de bladzijde hiervoor, dan zie je dat de leeuw leeft in het midden van Afrika (ten zuiden van de Sahara) tot in Zuid-Afrika. In Noord-Afrika leven geen leeuwen meer. Leeuwen in Afrika leven vaak op **uitgestrekte graslanden**. Dit worden **savannes** genoemd. In deze graslanden zijn vaak rotsachtige heuvels waar leeuwen graag op liggen om ver te kunnen kijken. Ook onder bomen, die in het land staan, liggen ze graag te rusten.

Er zijn ook leeuwen die in **moerasgebieden** leven. Er is dan veel gras maar ook **veel water**. De leeuwen kunnen er dan heel modderig uitzien. Aan de rand van **droge gebieden** leven ook leeuwen. Hier zie je dus veel zandduinen en maar **weinig begroeiing**.

Over het algemeen is de Afrikaanse leeuw dus een bewoner van weidse gebieden. Leeuwen leven heel graag op plaatsen waar **een rivier zich opsplijt in twee rivieren**. Dit is omdat daar veel prooidieren komen drinken. Het is hier dus gemakkelijk jagen voor de leeuw.

De leeuw in India

In India, waar deze leeuw leeft, zijn veel minder grote open vlaktes. Hier leven de leeuwen in een **bergachtig bosgebied** dat **Gir** heet. De leeuwen zijn hier meer **bosbewoners**.

Ze liggen echt **in het bos tussen de bomen**. Soms ook op de kleine stukjes grasland tussen de bomen. In dit grote gebied in India leven ongeveer 523 (mei 2015) leeuwen. Ze kunnen zich heel goed verstoppen in dit grote gebied.

In de foto hiernaast zie je bovenin de **bergen** van het Gir-gebied op de achtergrond.

Waarom gaat het niet goed met de leeuw?

Het gaat niet goed met de leeuw. Van elke **18 leeuwen** die er zo'n **80 jaar geleden** leefden, is er nog maar **1 leeuw** over.

De **leeuwen in Afrika** is volgens het **IUCN 'kwetsbaar'** en de **leeuwen in India 'bedreigd'**. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur. Het IUCN heeft een grote lijst waarop alle dieren zijn vermeld waarmee het niet zo goed gaat. Dit heet de **Rode Lijst**. De leeuw staat dan wel op deze lijst maar niet zo erg hoog. Dit betekent helaas dat de leeuw hierdoor niet genoeg beschermd wordt want in werkelijkheid wordt de leeuw wel bedreigd.

Er zijn meerdere redenen waarom het niet goed gaat met de leeuw:

- Verlies van leefgebied door mens-roofdier-conflicten.
- Trofeejacht en stroperij.
- Een ernstige ziekte bij de leeuw: Runder-TBC
- Jacht voor medicijnen voor Aziatische landen.

In Afrika

Er zijn meerdere redenen waarom het niet goed gaat met de leeuw. De belangrijkste reden is dat roofdieren zoals de leeuw alleen geaccepteerd worden door de mens als ze leven in afgeschermd gebied. Dit kunnen Nationale Parken of andere beschermde gebieden zijn. Als een leeuw daarbuiten komt, zijn de mensen bang dat leeuwen hun vee doodmaken. Veelal wordt een leeuw die buiten een Nationaal Park of ander beschermd gebied komt, dan ook doodgeschoten.

Omdat de leeuwen eigenlijk alleen geaccepteerd worden in kleine gebieden, ontstaan een aantal problemen:

Ruzie met de mens

Als leeuwen wegtrekken uit beschermde gebieden, komen ze vaak op het land van boeren waar ze bijvoorbeeld ook het vee van de boeren doden en opeten. De boeren zijn daar natuurlijk niet blij mee en daarom worden veel leeuwen door boeren gedood.

Je kunt de boeren dit niet kwalijk nemen want voor hun inkomen zijn zij afhankelijk van hun vee. Boeren vergiftigen leeuwen dan of ze zetten vallen om de leeuw te vangen (zie foto).

Een leeuw in een klem die door mensen is neergelegd

Niet genoeg eten

Als er te veel leeuwen in één gebied leven, is er niet meer genoeg eten voor hen. Dit wordt vaak nog verergerd omdat mensen ook vaak de prooidieren van de leeuw (zoals antilopen) **stropen**. Stropen is het illegaal jagen en afschieten voor geld (voor het vlees, de huiden of horens, enz.). Als er **te weinig voedsel** voor de leeuwen is, gaan ze op zoek naar nieuw voedsel en trekken ze weg uit de beschermde gebieden. Dan ontstaat er vaak **ruzie met mensen**.

Inteelt

Omdat er altijd dezelfde leeuwen in één gebied leven, is de kans groter dat een leeuw een welp krijgt van een vader uit **een nauw verwante of dezelfde leeuwenfamilie** (dat noemen we **inteelt**). Vaak zorgt dat ervoor dat welpen eerder ziek worden of doodgaan.

In India

Hier worden de leeuwen zeer goed beschermd. In de zomermaanden als het erg heet is, verliezen de bomen hun bladeren waardoor de leeuwen moeilijk goed dichtbij hun prooi kunnen sluipen om te jagen. Dan vallen ze de koeien van de boeren aan omdat dat gemakkelijker is. De boeren krijgen hier een **vergoeding** als een leeuw hun vee aanvalt en opeet. Zo hoopt de regering te **voorkomen** dat de boeren leeuwen doodmaken.

De West-Afrikaanse leeuw in Gir, India

Wat wel een gevaar is voor de leeuw in India is dat het gebied waar hij leeft, het Gir-bos, te klein is voor alle leeuwen. Vandaar dat er al jaren sprake van is een nieuw, extra gebied voor de leeuwen in India te zoeken. Maar dit is heel moeilijk en niet iedereen wil dit.

Trofeejacht en stroperij

In Afrika wordt er voor de sport op leeuwen gejaagd. Dit wordt trofeejacht genoemd. Iemand organiseert dan een jachtdag waar de jagers voor **betalen** en dat gaat om heel veel geld! Jagen roept veel emotie op. Sommige mensen zeggen dat het geld dat verdiend wordt met de jacht gebruikt kan worden om andere leeuwen te beschermen. Maar helaas gebeurt dat in het echt niet altijd. Dit komt omdat jagers vooral willen jagen op **grote mannetjesleeuwen** die ongeveer **5-8 jaar oud** zijn omdat die **mooie manen** hebben. **Als er een volwassen mannetjesleeuw doodgaat, lijdt de hele leeuwentroep hieronder**. Want als de leider van de troep wordt gedood, dan komt er een nieuwe leider en die doodt de welpen van het vorige mannetje in de troep. Zo wordt met de jacht op één mannetjesleeuw eigenlijk ook een nieuwe generatie leeuwen geheel gedood. Het is dus heel belangrijk dat er goede regels zijn voor jagers omdat er anders veel schade wordt aangericht!

Knuffelboerderijen

In de landen waar de leeuw nu nog leeft, hebben de mensen vaak weinig geld. Ze zien roofdieren zoals leeuwen, luipaarden en cheeta's als een manier om **geld te verdienen**. Deze mensen starten dan een knuffelboerderij voor **toeristen of vrijwilligers**. Daar kunnen toeristen met welpen knuffelen tegen betaling. Je kunt dan met dieren op de foto of ze de fles geven. De vraag is of dit wel goed is. Want het komt voor dat deze dieren, als ze groter zijn geworden, worden verkocht aan een jachtfarm. Zo'n leeuw is dan een gemakkelijke prooi omdat hij door zijn leven op de knuffelboerderij niet bang is voor mensen. De jager weet dan zeker dat hij het dier kan doodschieten en als **trofee** mee naar huis kan nemen. Maar zelfs als dat niet gebeurt, kun je je afvragen of het wel natuurlijk is om met een wild dier, zoals de leeuw, te willen knuffelen. Ook kun je je afvragen of dat knuffelen wel zo leuk is voor de leeuw (of cheeta, of welk dier dan ook). **Het is daarom belangrijk dat mensen weten dat knuffelen met welpen niet goed is voor de dieren zelf!** Of het nu leeuwen, cheeta's, luipaarden of andere dieren zijn, mensen horen niet met wilde dieren te knuffelen.

Ernstige ziekte bij de leeuw: runder-TBC

Het vee van de boeren heeft soms ziekten. De gevaarlijkste is **tuberculose (TBC)**. Vee dat met TBC besmet is, verspreidt deze gevaarlijke ziekte ook onder andere wilde dieren zoals antilopen en buffels.

Deze zieke leeuw is loom en vermagerd

De leeuwen krijgen de ziekte doordat ze jagen op hun prooi die al door het vee van de boer met TBC is besmet en doordat zij ook het vee van de boer af en toe opeten. Je kunt het ongeveer vergelijken met je klasgenoot die verkouden is. Voor je het weet, zijn jij en je andere klasgenoten ook verkouden.

Doordat de ziekte vrij nieuw is voor de leeuw, hebben ze er weinig weerstand tegen en kunnen ze moeilijk weer beter worden. Leeuwen gaan daarom vaak langzaam dood aan deze ziekte. Ze worden moe en loom en kunnen hun jongen niet meer goed beschermen. Ook het jagen gaat moeilijk waardoor er te weinig eten is voor de troep.

Jacht voor medicijnen voor Aziatische landen

De laatste tijd wordt er ook op leeuwen gejaagd voor hun **botten**. De botten worden gebruikt om **traditionele Aziatische medicijnen** te maken. Dit gebeurde al met tijgerbotten. Omdat er nog maar heel weinig tijgers zijn, worden nu ook de botten van leeuwen (en ook luipaarden) gebruikt. Zoals je al eerder kon lezen, lijken de leeuw en de tijger best veel op elkaar en vandaar dat mensen in plaats van de tijger nu de leeuw gaan gebruiken om er medicijnen van te maken.

Het aantal leeuwen neemt heel erg snel af. Zo snel dat het zomaar kan zijn dat er over enkele tientallen jaren geen leeuwen meer leven in het wild. We kunnen ze dan alleen nog zien in dierenparken. De leeuw in het wild is dan uitgestorven.

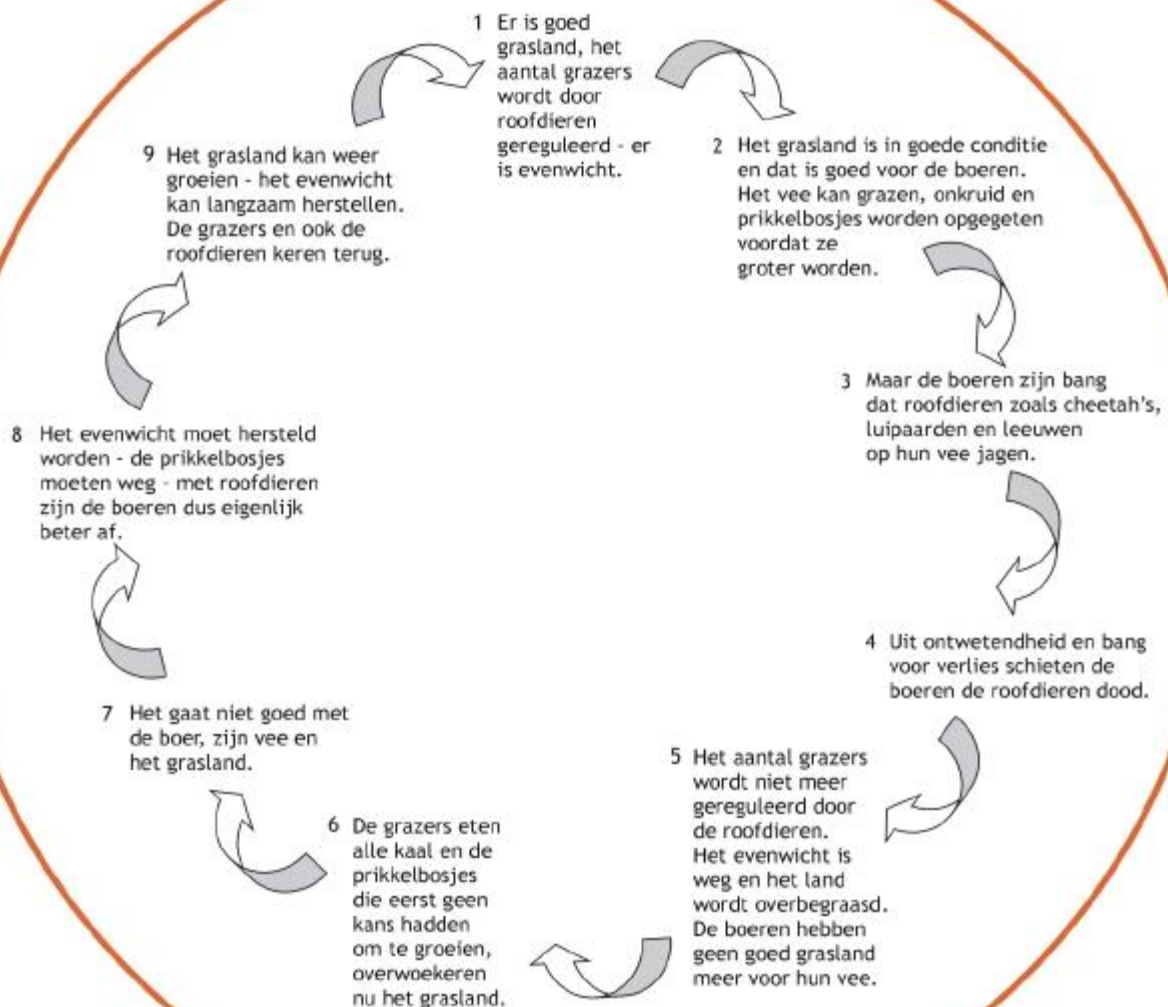

Voor meer informatie over de leeuw en bedreigingen, kun je kijken op de website van Stichting SPOTS: <http://www.stichtingspots.nl/>.

Waarom is het erg als de leeuw uitsterft?

Dat is een goede vraag en ook een heel belangrijke. Je hebt vast al op school geleerd over hoe dieren in de natuur met elkaar samenleven. Dieren en planten vormen "**voedselketens**". Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Leeuwen eten bijvoorbeeld **grazers** (grasetende dieren). Hierdoor wordt voorkomen dat er te veel grazers in één gebied leven waardoor er te veel gras wordt opgegeten. Zo is er altijd genoeg te eten voor iedereen omdat het gras kan blijven groeien. **Zieke en zwakke dieren** vallen als eerste ten prooi aan roofdieren zoals de leeuw. Hierdoor overleven de sterkste en gezondste dieren. Als er geen leeuwen meer zijn, dan komen er te veel grazers en wordt het land kaal, droog en dor. Dan hebben ook de boeren, die met hun vee op deze graslanden wonen, geen grasland meer en dan gaat hun vee en alle andere dieren dood. **Daarom is het belangrijk dat de boer begrijpt dat de leeuw nodig is om zijn grasland gezond te houden.**

Wat kan jij doen om de leeuw te helpen?

Veel mensen willen de leeuw **helpen** en daar zijn we erg blij mee. Leeuwen zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'? Er zijn drie manieren waarop je kunt helpen.

Manier 1 - hou een spreekbeurt

Allereerst is het heel belangrijk dat **jij een spreekbeurt over de leeuw houdt**. Dan kun je **jouw klasgenoten** vertellen over deze mooie grote kat. Je kan uitleggen waarom de leeuw met uitsterven wordt bedreigd. Maar je kunt ook op andere manieren helpen.

Tip!

- Begin je spreekbeurt met een **leeuwen-quiz**.
- Laat filmpjes van leeuwen zien.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van leeuwen zien.
- Gebruik in je spreekbeurt een **beroemde leeuw**, bijvoorbeeld **Simba** uit de film **De Leeuwenkoning**.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die ook bij de download zit.

Manier 2 - adopteer een leeuw

Je kunt **jouw ouders** en de **ouders van je klasgenoten** vragen om een **leeuw te adopteren**. Als iemand een dier adopteert, betaalt diegene een (klein) bedrag zodat een **leeuw in Afrika hulp krijgt**. Vaak zijn dit welpen waarvan de moeder is gedood. Zij waren zo jong toen dit gebeurde dat ze te weinig geleerd hebben van hun moeder. Ze kunnen dus niet terug in de vrije natuur en mensen moeten voor hun zorgen. Door **adoptieouder** te worden, word jij eigenlijk hun nieuwe vader of moeder. Je kan ook als klas gezamenlijk een leeuw adopteren. Als **adoptieouder van een leeuw** hoor je regelmatig hoe het met de leeuw gaat die jij hebt geadopteerd. Ook krijg je foto's toegestuurd van 'jouw' leeuw.

Manier 3 - bedenk een leuke actie

Je kunt **met jouw school of klas een actie voor de leeuw** bedenken. Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop** of **rommelmarkt** organiseren. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een leeuw adopteren. In de e-mail die je hebt ontvangen, heb je ook een document gekregen met tips voor leuke acties waarmee je de leeuw kunt helpen!

Wil je met je klasgenootjes de leeuw helpen, volg deze link:

 <http://www.stichtingspots.nl/>

Andere hulp voor de leeuw

Een veekraal

Zoals je al eerder kon lezen, trekken veel **leeuwen weg** uit de **Nationale Parken** of andere beschermde gebieden. Zij komen dan terecht **op het land van boeren** en dat is gevaarlijk. Veel boeren zijn bang dat leeuwen hun vee doden want dat gebeurt soms ook.

Maar, er kan heel veel gedaan worden om het vee beter te **beschermen tegen leeuwen**. Veel vee loopt in de avond los rond en juist in de avond gaan leeuwen vaak jagen. Door **speciale ruimtes** te bouwen waar het vee in de nacht kan slapen, wordt dit **probleem opgelost**. Vandaar dat veel projecten in Afrika zich bezighouden met het bouwen van deze speciale ruimtes die **veekralen** worden genoemd.

Het helpt boeren hun **vee beter te beschermen** maar het helpt ook de leeuw. Als de leeuw **geen kans** meer krijgt om vee te doden, zal die ook **minder snel** gedood worden door de boeren. Ook doen **wetenschappers onderzoek** naar de leeuw: hoe die leeft en wat die doet. Dit wordt **het gedrag van de leeuw** genoemd. Dit zorgt ervoor dat leeuwen in het wild **beter beschermd** kunnen worden. Hoe meer we weten over wat de leeuw nodig heeft om te kunnen leven, hoe meer we daar rekening mee kunnen houden.

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. **SPOTS** staat voor **Save and Protect Our TreasureS** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming, en is onmogelijk om voor alle kattensoorten iets te betekenen. Vandaar dat de aandacht van Stichting SPOTS op dit moment ligt bij het beschermen van de **cheeta**, de **leeuw** en de **luipaard**.

Op de SPOTS-website kun je **beschrijvingen van alle katachtigen** vinden met de namen van beschermingsorganisaties die zich inzetten voor een specifieke katachtige. Op deze manier hoopt Stichting SPOTS een bijdrage te leveren aan **de bescherming** van al deze schitterende dieren.

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken**, **op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **leeuw**, de **cheeta** en de **luipaard** en dat deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- Maar SPOTS ontwikkelt ook **spreekbeurtmateriaal voor kinderen zoals jij** over de katachtigen. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wilde katten die in de wereld leven.
- Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt. Zo kunnen mensen **donateur** of **adoptieouder** worden waarmee ze de leeuw (of luipaard of cheeta) kunnen helpen.

Leuke weetjes op een rij

- 🐾 De leeuw is de op één na grootste kat van de wereld.
- 🐾 De leeuwinnen jagen het meest.
- 🐾 Mannetjesleeuwen in Afrika krijgen het eerste en het meeste eten maar dit is niet zo bij de West-Afrikaanse leeuwen in India.
- 🐾 Een jonge leeuw heeft vlekken, rozetten genoemd, die alleen vervagen die als de welp ouder wordt.
- 🐾 Een leeuw is de enige katachtige met een kwast aan het staartuiteinde.
- 🐾 Alleen volwassen mannetjesleeuwen krijgen manen en het duurt een jaar of 5 voordat alle manen zijn gegroeid.
- 🐾 De neus van leeuwen is roze of lichtgrijs is bij de geboorte en bij het ouder worden, wordt die steeds donkerder van kleur totdat die zwart is.
- 🐾 De leeuw eet niet alleen prooien die hij zelf vangt, maar pakt ook prooien van andere rooddieren af.
- 🐾 Leeuwinnen worden vaak ouder dan mannetjesleeuwen.
- 🐾 Een leeuw is gemiddeld slechts vier uur per dag actief.
- 🐾 De leeuw kan niet spinnen maar wel brullen.
- 🐾 Een leeuwenbrul kun je wel op acht kilometer afstand horen.
- 🐾 De leeuw heeft uitstekende ogen en oren.
- 🐾 Een leeuw houdt meestal niet van water en niet van in bomen klimmen, maar dit geldt zeker niet voor alle leeuwen.
- 🐾 Een leeuw is bang voor buffels.
- 🐾 De leeuw is helaas met uitsterven bedreigd.

Alle links

- Wil je samen met je klasgenoten een **sprookje** maken over de leeuw, volg deze link voor wat voorbeelden: <http://www.stichtingspots.nl/>.
- Wil je van heel dichtbij horen en zien **hoe een leeuw brult**, volg dan deze link: <http://www.youtube.com/watch?v=aUfDxRelPHg&feature=related>.
- Wil je een **leeuw zien jagen**, volg dan deze link: <http://www.youtube.com/watch?v=INcW26-iyqU&feature=related>.
- Wil je de leeuw en **andere katachtigen zien jagen**, ga dan naar deze link: <http://www.youtube.com/watch?v=sLVWsaYIsQ&feature=related>.
- Wil je **met je klasgenootjes de leeuw helpen**, volg deze link: <http://www.stichtingspots.nl/>.
- Voor meer informatie over **de leeuw en bedreigingen van de leeuw**, kun je kijken op de website van Stichting SPOTS: <http://www.stichtingspots.nl/>.
- Wil je in een filmpje aan je klasgenoten laten zien hoe snel **het aantal leeuwen afneemt**? Bekijk dan deze links eens: <http://animals.nationalgeographic.com/animals/big-cats/lion-decline-map/>.
- Voor **mooie plaatjes** van leeuwen kun je kijken op de volgende website: _____
<http://www.nationalgeographic.nl/zoeken/leeuw>.

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
Tel: 06-4094 7232
www.stichtingspots.nl
www.knuffelfarms.nl
Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

Copyright © AfriCat North

